

Maturitní otázky z dějepisu pro rok 2024/2025

1. Pravěk

Čtvrtohory; vývoj člověka; vývoj lidské společnosti v paleolitu, neolitu, eneolitu, době bronzové a železné; nejznámější kultury v Evropě; Keltové a Germáni v Evropě před obdobím tzv. stěhování národů.

2. Staroorientální civilizace

Příčiny vzniku civilizace; hospodářství, společnost, politické dějiny a kultura nejvýznamnějších civilizací na území Předního východu (Sumerové, Babyloňané, Asyřané, Chetitě, Foiničané, Židé a Peršané), Egypta, Indie a Číny; útok "mořských národů" a příčiny zániku jednotlivých států.

3. Starověké Řecko

Počátky řeckých dějin v době bronzové; vznik řecké civilizace; velká řecká kolonizace; politický vývoj v řeckých státech (Sparta, Athény); řecko-perské války; peloponéská válka a její důsledky; kultura starověkého Řecka: náboženství, slavnosti a sport; múzická umění; architektura a výtvarné umění.

4. Starověký Řím

Etruskové a Řím v době královské; ovládnutí Itálie Římany; politické zřízení Říma; punské války a ovládnutí Středomoří; krize a zánik republiky.

Doba Augustova; vývoj impéria za principátu (adoptivní císaři, limes romanus); vliv křesťanské církve na římskou říši; vývoj impéria za dominátu a zánik západořímské říše.

Kultura starověkého Říma: náboženství a slavnosti; římské umění (se zaměřením na architekturu).

5. Východní Středomoří od Alexandra Makedonského do zániku Byzantské říše

Helénismus; tažení Alexandra Makedonského a organizování říše; helénistické státy a jejich podlehnutí Římu po válkách s Kartágem; helénistická kultura (náboženství, věda a umění).

Východní Středomoří za principátu a dominátu (války s Parthy a Peršany, správa provincií, založení Konstantinopole, východořímská říše); počátky křesťanství.

Byzantská říše; rozpad křesťanské církve.

Arabská říše; reconquista.

Vliv křížových výprav na vývoj východního Středomoří.

Expanze osmanské říše a zánik Byzance.

6. Raně středověká Evropa

Stěhování národů a barbarizace západní Evropy; francká říše a její rozpad; Svátá říše římská; Vikingové a vznik severských států; Kyjevská Rus a slovanské státy na Balkáně; církev a vzdělanost v raně středověké Evropě; románské umění.

7. České země v raném středověku

Slované v 6. – 8. století; Velká Morava; vznik českého, polského a uherského státu v 10. století; budování přemyslovského státu v 10. století; mezinárodní postavení českého státu a jeho vnitřní vývoj v 11. a 12. století; románské umění v českých zemích.

8. Evropa ve vrcholném a pozdním středověku

Křížové výpravy; mocenské soupeření mezi Anglií a Francií; mocenské soupeření mezi papežem, císařem a Francií; vpád Mongolů do Evropy; námořnictví a námořní válka ve středověku; středověké zemědělství a vesnická kolonizace; středověká města, řemeslnictví a obchod; vzdělání a společnost v době gotické; rytířská kultura; gotické umění.

9. Český stát ve vrcholném středověku

Proměna českého státu za Přemysla Otakara I.; rozmach českého státu za Přemysla Otakara II.; Vláda Václava II. a vymření Přemyslovců; vláda Jana Lucemburského; říšská a domácí politika Karla IV.; gotický sluh a rytířská kultura v Čechách; úpadek lucemburské moci za Václava IV.

10. Český stát v době husitské a jagellonské

Úsilí o nápravu života církve i společnosti (kazatelství, Jan Hus); počátky husitské revoluce (konflikty, artikuly, vytvoření různých husitských proudů, čáslavský sněm); vojenský život a pozemní taktika; dobývání opevněného města a hradu; husitské války a jejich výsledky; husitství v době poděbradské; stavovská společnost v době jagellonské; vláda Jagellonců a pozdní gotika v Čechách.

11. Evropa v počátcích novověku

Zámořské objevy a vznik koloniálních říší; reformace a katolická reforma; Habsburkové, Anglie, Francie, středovýchodní Evropa a Rusko v 15. a 16. století; renesance a humanismus.

12. České země v počátcích novověku a třicetiletá válka

Český stát za prvních Habsburků (boj o náboženskou a politickou svobodu); vzdělanost a umění v době rudolfínské; české stavovské povstání; třicetiletá válka; české země za třicetileté války.

13. Evropa a habsburská monarchie v době baroka

"Zlaté století" v Nizozemí a holandské umění; Anglie za vlády Stuartovců a anglické revoluce; Francie za vlády Bourbonů a válka o španělské dědictví; Rusko za vlády Romanovců a severní válka; hospodářský vývoj v 17. a na počátku 18. století; baroko a rokoko.

Zápas Habsburků s Turky a Francií; české země v době barokní a české baroko.

14. Evropa a habsburská monarchie v době osvícenství

Svatá říše římská a mocenský vzestup Pruska; Rusko za Kateřiny II. a dělení Polska.

Vláda Marie Terezie; vláda Josefa II.; obléhání opevněného města; obyvatelstvo českých zemí a počátky národního obrození.

15. Dějiny USA

Velká Británie a počátky jejího impéria v 18. století; americká revoluce; vývoj USA v 19. století: osídlování Západu, válka Severu proti Jihu a indiánské války; hospodářství, politika a územní expanze po skončení válek; vliv USA na světový vývoj za 1. světové války a v době poválečné; řešení hospodářské krize 30. let; politika USA za 2. světové války; vývoj USA za studené války a vnitropolitické konflikty; kulturní nadvláda USA nad světem ve 20. století.

16. Velká francouzská revoluce a napoleonské války

Osvícenství ve Francii a nové představy o uspořádání státu; konec absolutismu ve Francii, konstituční monarchie, republika a jakobínská hrůzovláda; direktorium a konzulát; císařství Napoleona I. a napoleonské války; klasicismus a empír.

17. Evropa po Vídeňském kongresu

Vídeňský kongres a období restaurace; průmyslová revoluce a vznik kapitalistické společnosti; politické proudy 19. století; vývoj britského impéria a Francie v 19. století; sjednocení Itálie a Německa; utužení absolutismu v Rusku a boj o turecké dědictví; romantismus.

18. Habsburská monarchie v době českého národního obrození

Metternichovský absolutismus; život měšťanstva v době biedermeieru; české národní obrození po napoleonských válkách; revoluce 1848, její porážka a důsledky.

19. Rakouská monarchie za Františka Josefa I. a vývoj občanské společnosti v českých zemích

František Josef I.; Bachův absolutismus; vývoj konstituční monarchie; industrializace českých zemí; vývoj české společnosti, politiky a kultury v monarchii; přestavba měst a proměna Prahy v národní metropoli; T. G. Masaryk.

20. Evropa po Berlínském kongresu a dělení světa

Technickovědecká revoluce; monopolní kapitalismus a sociální proměny společnosti; měšťanská kultura (realismus a modernismus); kolonizace Afriky, Asie a Oceánie; nepřítelství Trojspolku a Dohody; Rusko za posledních Romanovců; nová velmoc Japonsko; úpadek Číny.

21. První světová válka a vznik ČSR

Protivníci ve světové válce; příčiny konfliktu; charakter války a její průběh (plány, fronty, technika a zbraně, ofenzívy, bitvy, vstup dalších států do války, mírové nabídky); ruské revoluce a konec východní fronty; ukončení války a mírová jednání; výsledky 1. světové války.

Češi na frontě a zahraniční odboj (čeští politici v cizině; legie; Sixtova aféra a její důsledky; washingtonská deklarace nezávislosti); Češi v zázemí a domácí politika; vznik Československa.

22. Svět mezi válkami

Poválečné uspořádání světa; mezinárodní vztahy 20. let; „zlatá 20. léta“; „světová proletářská revoluce“ a občanská válka v Rusku; Stalinova diktatura v SSSR; vznik fašismu v Itálii a jeho rozšíření; světová hospodářská krize 30. let; nástup nacismu v Německu a budování nacistického státu; agrese totalitních států ve 30. letech; pokus o kolektivní bezpečnost v Evropě a politika usmírování; třetí svět mezi válkami.

23. ČSR v době meziválečné

Vznik ČSR; politický život v ČSR a jeho osobnosti; hospodářství a životní styl za první republiky; národnostní problémy v ČSR; zahraniční politika ČSR a Mnichovská dohoda; kultura a věda v době meziválečné.

24. Druhá světová válka

Protivníci v 2. světové válce; příčiny konfliktu; průběh války v Evropě: blitzkrieg, letecká bitva o Velkou Británii, operace Barbarossa a zastavení postupu v SSSR, střet ve Středomoří, ústupové boje a porážka Německa; válka v Tichomoří; vyhlazovací válka a holocaust.

25. Češi a Slováci za druhé světové války

Česko – Slovensko 1938-39; Protektorát Čechy a Morava; všední život v protektorátu; protinacistický odpor a odboj v protektorátu; zahraniční odboj; českoslovenští vojáci na frontách 2. světové války; osvobození ČSR.

26. Poválečné rozdělení světa a porážka demokracie v ČSR

Důsledky 2. světové války; formování sovětského bloku a vznik „železné opony“; poválečné rozdělení Německa;

poválečná obnova ČSR; poválečné hospodářství a národnostní otázka; porážka demokracie v ČSR.

27. Studená válka a vývoj východního bloku

Příprava 3. světové války za J. V. Stalina a hrozba jaderné války; válka v Koreji; mírové soutěžení kapitalismu a socialismu za N. Chruščova; Karibská krize a začlenění Kuby do východního bloku; válka ve Vietnamu a vítězství komunistů v Zadní Indii; strategie velmocenské rovnováhy a neostalinismus za L. I. Brežněva; válka v Afghánistánu; konec studené války za M. Gorbačova.

28. Třetí svět za studené války

Dekolonizace a následné problémy třetího světa;

hnutí nezúčastněných; rozpad Indie a spory nástupnických států; pokus Číny stát se vůdcem třetího světa;

panarabismus a dekolonizace muslimských zemí; arabsko-izraelský konflikt; konflikty v Perském zálivu; pokus S. Husajna stát se vůdcem arabských zemí;

panamerikanismus USA a pokusy o vytvoření ekonomické protiváhy; panamerikanismus partyzánských hnutí a převraty v latinskoamerických státech; Perónova Argentina a její další vývoj.

29. Československo ve východním bloku

Vybudování totality v době stalinismu; proměna ekonomiky v 50. letech; nezdařené budování socialismu; kultura v 50. a 60. letech; pokus o reformu socialismu v roce 1968; okupace ČSSR a normalizace; budování „reálného“ socialismu v 70. a 80. letech; životní styl za socialismu; kultura v 70. a 80. letech; protikomunistický odboj v exilu a disentu; krize režimu za Gorbačova a sametová revoluce.

30. Sjednocování Evropy a počátky globální civilizace

Světová hospodářská konjunktura po 2. světové válce; sjednocování Evropy a vznik Evropské unie; vývoj demokracií v Evropě.

Obnovení demokracie v našich zemích a zánik ČSFR; začlenění ČR do struktur západního světa.

Vznik globální civilizace; globální problémy lidstva a pokusy o jejich řešení.

Maturitní otázky byly projednány v předmětové komisi dne 6. září 2024
a schváleny ředitelem školy dne 10. září 2024.

.....
Mgr. Jiří Krčmář
ředitel gymnázia